■ افت شدید شاخص کل گمانه‌زنی‌هایی مبنی بر دستکاری عمدی دولت در این بازار با هدف جبران کسری بودجه را هم میان بخشی از سهامداران ایجاد کرد. فرضیه نقش داشتن دولت در نوسانات بازار سرمایه بویژه پس از افت چشمگیر ارزش صندوق پالایش یکم قوت گرفت. این مسائل و برخی مسائل دیگر، باعث شد رئیس سازمان بورس، توضیحاتی در رابطه با وضعیت این بازار ارائه کند

«وطن‌امروز» از تجربه بازار سرمایه در سال ۹۹ و چشم‌انداز سال ۱۴۰۰ گزارش می‌دهد

بورس در پی اعتمادسازی

استاد دانشگاه و کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «وطن‌امروز»: «دخالت دولت» عامل مهمی در بی‌اعتمادی سهامداران به بازار سرمایه است

گروه اقتصادی: بازار سرمایه سال ۹۹ روزهای پرنوسانی را تجربه کرد. در حالی که شاخص کل بورس در ابتدای سال ۹۹ در محدوده ۵۰۰ هزار واحد قرار داشت، پس از طی روندی صعودی، از مرز ۲ میلیون واحد در اواخر مردادماه هم فراتر رفت. پس از آن شاخص بازار ناگهان تغییر جهت داد و روند نزولی شدیدی به خود گرفت. روند نزولی بازار سرمایه به حدی بود که شاخص کل به کانال یک میلیون و ۱۰۰ هزار واحد هم سقوط کرد. این روند موجی از نگرانی را در میان سهامداران حقیقی بویژه جدیدالورودها ایجاد کرد و حتی اعتراض‌هایی هم در همین رابطه شکل گرفت. افت شدید شاخص کل البته گمانه‌زنی‌هایی مبنی بر دستکاری عمدی دولت در این بازار با هدف جبران کسری بودجه را هم میان بخشی از سهامداران ایجاد کرد. فرضیه نقش داشتن دولت در نوسانات بازار سرمایه بویژه پس از افت چشمگیر ارزش صندوق پالایش یکم قوت گرفت. دولت با فروش ۲ صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله (ETF) به نام‌های «دارا یکم» و «پالایش یکم» حدود ۲۰ هزار میلیارد تومان درآمد نصیب خود کرد. دولت همچنین از محل مالیات بر نقل و انتقال سهام حدود ۱۷ هزار میلیارد تومان درآمد کسب کرد. این ارقام نشان می‌دهد بازار سرمایه در سال ۹۹ اگر برای سهامداران حقیقی مطلوب نبوده اما برای دولت شیرین بوده است.

گذشته از نوسانات بازار سرمایه در سال گذشته، آزادسازی سهام عدالت دیگر موضوع مهم این بازار بود. اردیبهشت‌ماه سال گذشته بود که رهبر معظم انقلاب اسلامی طی نامه‌ای به رئیس دولت با پیشنهاد وی مبنی بر آزادسازی سهام عدالت موافقت کردند. پس از این بود که روند آزادسازی سهام عدالت آغاز شد. این روند اما آنچنان که انتظار می‌رفت، پیش نرفت. هنوز اکثر سهامداران عدالت قادر به فروش سهام خود نیستند. با این حال پس از گذشت چند ماه از شروع فرآیند آزادسازی، دولت وعده اعطای اعتبار خرید با پشتوانه سهام عدالت داد. با این حال هنوز بسیاری از سهامداران آگاهی چندانی از جزئیات این طرح ندارند.

این مسائل و برخی مسائل دیگر، حواشی و سوالات بسیاری را در اذهان مردم و کارشناسان شکل داد تا جایی که جمعه‌شب گذشته رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار با حضور در یک شبکه اجتماعی، توضیحاتی در رابطه با وضعیت این بازار و برنامه‌های آتی ارائه کند. محمدعلی دهقان‌دهنوی در این نشست مجازی به برخی سوالات و ابهامات در رابطه با بازار سرمایه پاسخ داد.

■ دولت باید به قول‌های داده شده به بازار سرمایه عمل کند

رئیس سازمان بورس در رابطه با وعده دولت مبنی بر حمایت از بازار سرمایه، گفت: وقتی که سهامداران و مردم دیدند قولی که داده شده، بدرستی انجام نشده است، بیش از آنچه که بازار سرمایه اثر مثبت ایجاد کرده بود، اثر منفی در میان مردم ایجاد کرد و حتماً باید قول دولت ایفا شود؛ من هم این موضوع را از طریق صندوق توسعه ملی، سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی دنبال کردم که حتماً باید این پول از صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار سرمایه روانه شود.

به گفته دهقان‌دهنوی، نرخ سود بانکی که در شبکه بانکی کشور اعمال می‌شود، یکی از عواملی است که می‌تواند جریان نقدینگی را بین بازارهای مالی کشور تنظیم کند، بنابراین این نرخ باید به نحوی تنظیم شود که بازار سرمایه و بازار پول در کنار هم و هر ۲ بتوانند روند مناسبی داشته باشند؛ این در حالی است که نرخ سود بالا برای هر ۲ بازار سم است.

وی افزود: نتیجه افزایش نرخ سود بانکی، افزایش هزینه مالی بانک‌ها خواهد بود و ساختار بانک‌ها را دچار مشکل می‌کند.

دهقان‌دهنوی گفت: نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار ۱۸ درصد است، هم بانک‌های دولتی موظف هستند نرخ سود را رعایت کنند و هم بازار سرمایه و بانک‌های خصوصی، باید آن را رعایت کنند؛ این در حالی است که نرخ‌های مصوب شورای پول و اعتبار باید رعایت شود لذا تلاش داریم نرخ سود را به نرخ‌های خود برگردانیم که نتیجه آن به بازار سرمایه برگردد.

■ چه مواردی در سال ۱۴۰۰ به بازار سرمایه کمک خواهد کرد؟

دهقان‌دهنوی گفت: در حجم تأمین مالی که از بازار سرمایه انجام شده، سهم دولت زیاد است اما باید به اجزای این ارقام هم نگاه کرد و آن را با سال‌های گذشته مقایسه کرد. انتشار اوراق به ۳۶ هزار میلیارد تومان از سوی شرکت‌ها رسیده که ۴ برابر رقم منتشرشده سال قبل است؛ این در حالی است که در بحث افزایش سرمایه حدود ۲۴۰ هزار میلیارد تومان افزایش تأمین مالی سرمایه‌ای صورت گرفته است؛ اگر چه بیش از ۹۰ هزار میلیارد تومان افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی دارایی بوده است.

وی افزود: ۱۰۰ هزار میلیارد تومان از این رقم از محل مطالبات و آورده نقدی و سودهای انباشته بوده است، یا در بحث تأمین مالی سرمایه‌ای عرضه اولیه‌ها به نحوی پیش رفته که سهامدار عمده بخشی از سهام خود را فروخته و صرف تشکیل سرمایه کرده است؛ این در حالی است که شرکت‌ها باید از طریق صرف سهام، سهام جدید را عرضه اولیه کنند که این فضا را سال ۱۴۰۰ پیش رو داریم.

دهقان‌دهنوی افزود: به تشکیل سرمایه در کشور نیز باید کمک شود و البته رسالت بازار سرمایه نیز همین است و باید بازار اولیه را تقویت کرد، چرا که منافع آن به بازار سرمایه باز خواهد گشت.

■ بازارگردانی باید اصلاح شود

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: بازارگردانی یک موضوعی است که سال گذشته به دلیل فضای خاص آن سال به آن توجه شده و به عنوان یک نیاز فوری تشخیص داده شده است، البته اشکالاتی دارد که اگر برطرف شود، بیش از ۵۰۰ صندوق بازارگردانی داریم که زمینه لازم برای اصلاحات دارند. پس باید مسیر آنها را هموار کرد و برای آینده بازار سرمایه کار مفید انجام داد.

وی افزود: در مقاطعی از حقوقی‌های بازار و بانک‌ها کمک خواسته شد تا بخش تقاضا را تقویت کنند، پس این را باید در چارچوب مسؤولیت‌پذیری ناشران نسبت به بازار بسنجیم. اینطور نیست که یک ناشر و کسی که دنبال تأمین مالی است، در مواقع خوب افزایش سرمایه و انتشار اوراق کند و تأمین مالی نماید اما در مواقع فرود کمک بازار نکند؛ نباید در حالت‌های انقباض و انبساط در رفتار ناشران، تغییر را مشاهده کنیم.

■ تلاش داریم اخذ مجوز برای افزایش سرمایه را برداریم

دهقان‌دهنوی گفت: باید برای افزایش سرمایه نیازی به چارچوب دریافت مجوز از سازمان نداشته باشیم و مانع‌زدایی، برنامه حتمی سازمان است، ضمن اینکه یکی از برنامه‌های ما که به تقویت اعتماد در بازار و شکل‌گیری بازار شفاف کمک می‌کند، این است که باید جریان اطلاعات از نظر زمان و کیفیت اطلاعات بسیار شفاف باشد؛ شرکت‌های مشاوره‌ای با تحلیل وضعیت شرکت‌ها، وضعیت سود را اعلام کرده بودند که این الگوی خوبی است که برای سال ۱۴۰۰ این الگو یعنی تحلیل سناریوی سود بر اساس متغیرهای اصلی و تأثیرگذار بر جریان سود شرکت را داشته باشیم.

وی افزود: اینطور سهامداران بر اساس پیش‌بینی خود می‌توانند به ارزندگی و سودآوری سهام خود پی ببرند. تلاش داریم نقشی هم برای شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری و تحلیلگرها در نظر بگیریم.

■ باید تسهیلات بانکی برای خرید سهام را آزاد کنیم

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار درباره موضوع تسهیلات بانکی در قبال سهام اعلام کرد: اکنون محدودیت زیادی در سیستم بانکی تحت این عنوان وجود دارد که تسهیلات نباید برای خرید سهام داده شود اما به نظر می‌رسد اول باید به این موضوع ورود پیدا کرده و این را در اذهان سیاست‌گذار و قانون‌گذار روشن کنیم که تسهیلات برای خرید سهام و فعالیت در بازار ثانویه اثر قابل توجهی روی تشکیل سرمایه در اقتصاد خواهد داشت و این مانع باید به طور کلی برداشته شود و برای مردم عادی و سهامداران عادی و کارگزاران و هلدینگ‌ها و فعالان حقیقی و حقوقی که بخواهند از تسهیلات بانکی برای خرید سهام استفاده کنند، این راه را باز کنیم.

وی افزود: بر اساس دستورالعملی که در گذشته درباره کارگزاری‌ها تهیه شده، یک سرمایه خیلی بالایی از جمله ۲۰۰ میلیارد تومان برای ورود کارگزاری‌های جدید اعلام شده بود؛ در حالی که سرمایه کارگزاری باید تابعی از حجم فعالیت و دارایی‌های کسانی باشد که با آن کارگزاری کار می‌کنند لذا باید برای کارگزاری‌های جدیدی که می‌خواهند وارد بازار شوند، سرمایه در سطح کمتری قرار دهیم ولی متناسب با افزایش فعالیت باید سرمایه را بالا ببرند.

■ اگر کسی منافع سهامداران را تضییع کند، اعلام جرم می‌کنیم

وی افزود: درباره قیمت‌گذاری، یکی از خواسته‌های ما این است که اولا تا حد امکان قیمت‌گذاری وجود نداشته باشد و اگر هم این اتفاق قرار است رخ دهد، یک پای مهم قضیه باید سازمان بورس باشد؛ نمی‌توان درباره منافع سهامداران صحبت و تصمیم‌گیری کرد ولی سازمان بورس حضور نداشته باشد.

دهقان‌دهنوی گفت: این حضور، حضوری است که به اقتصاد و تولید کمک می‌کند و نتیجه مثبتی برای اقتصاد کشور خواهد داشت؛ یکی از ابزارهایی که ما داریم و در آینده نیز اگر موانع بیشتر بخواهند برای ما ایجاد کنند، اعلام جرم کردن است که می‌تواند از سوی سازمان بورس مورد پیگیری قرار گیرد.

■ بیش از یک‌چهارم درآمد مالیاتی دولت، از بازار سرمایه است

دهقان دهنوی، میزان مالیات نقل و انتقال را قابل توجه دانست و گفت: بخشی از این مالیات باید در اختیار صندوق تثبیت بازار یا توسعه بازار قرار گیرد تا در خدمت بازار باشد، چرا که این موضوع به استمرار درآمد مالیاتی دولت از بازار سرمایه منجر می‌شود؛ این در حالی است که در ماه‌های ابتدایی ۹۹ شرکت‌هایی که در بازار سرمایه حضور دارند، ۲۸ هزار میلیارد تومان مالیات تعهدی داشته‌اند که تا پایان سال نیز بیشتر می‌شود و بیش از یک‌چهارم کل مالیاتی که از سوی دولت اخذ می‌شود، از طریق بازار سرمایه بوده است.

وی افزود: فضای مجازی در دنیای جدید اهمیت بالایی دارد و برای ما در بازار سرمایه نیز حائز اهمیت است، پس باید از این ابزارها استفاده کرد، همچنین بخش‌های مختلف بازار از جمله ناشران و فضای مجازی باید مسؤولیت‌پذیری داشته باشند!

■ مسیر برداشتن محدودیت دامنه نوسان هموار خواهد شد

رئیس سازمان بورس اعلام کرد: درباره دامنه نوسان در کانال‌ها و محیط‌های فضای مجازی این بحث وجود دارد، البته باید به این نکته توجه داشت که محدود کردن دامنه نوسان برای بلندمدت نه امکان‌پذیر است، نه کار خوبی است، ما هم به دنبال آن نیستیم. آن کاری که درباره محدودکردن دامنه نوسان انجام شد، کار موقت است. دهقان‌دهنوی گفت: روندهای آینده اقتصاد در آن مقطعی که تصمیم گرفتیم زیاد بود و سهامداران احتیاج به فرصت مناسبی برای تحلیل بیشتر نسبت به موقعیت خود داشتند که این محدودیت را ایجاد کردیم اما الان فضای ناطمینانی کاهش می‌یابد و فعالان اقتصادی می‌توانند با اعتماد بالاتری نسبت به پدیده‌های اقتصادی و اجتماعی که می‌تواند بازار را تحت تأثیر قرار دهد، تصمیم‌گیری کنند، پس فرصت خوبی ایجاد شده است.

وی افزود: مسیر برداشتن محدودیت دامنه نوسان در شورای عالی بورس مشخص است و به صورت تدریجی دامنه نوسان را به سمت متقارن خواهیم برد و بیش از آنچه قبلا بوده اگر مسیر مهیا باشد، افزایش خواهیم داد. این سیاست کوتاه‌مدت به این ترتیب اصلاح خواهد شد.

■ کدهای افراد نباید برای مدت طولانی بسته بماند

دهقان‌دهنوی گفت: در حال حاضر برخی افراد کدهای‌شان بسته شده است و تخلف اثبات شده ندارد، دلیلی بر بسته شدن کد آنها وجود ندارد. پس این موضوع را بررسی خواهم کرد و اگر به دلیل ظن بر دستکاری، کد دسترسی او بسته شده باشد، آن را باز خواهیم کرد. بسته شدن کد برای دادن یک اخطار است و بلافاصله باید برطرف شود.

وی افزود: اگر این حرف درست باشد که کدها برای مدت زمان بسیاری بسته می‌مانند، حتما اصلاح خواهیم کرد. در حال حاضر هم اعمال سلیقه در بخش بورس و فرابورس زیاد است، باید دقت بیشتری شود و اگر این موضوع وجود داشته باشد، باید شکل برخوردها را دقیق‌تر کرد، نه اینکه ۱۰۰ مورد برخورد انجام شده باشد و تنها ۲۰ برخورد درست باشد. این دغدغه را دنبال خواهیم کرد.

■ قفل معاملات سهام در صف فروش برداشته می‌شود

وی در پاسخ به سوال مهر درباره قفل معاملات سهام در صف فروش، افزود: چند کار برای صف فروش داریم که اجازه انتشار اوراق برای خرید سهم از سوی هلدینگ‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری را خواهیم داشت و هم بحث افزایش تدریجی دامنه نوسان در دستور کار قرار خواهد گرفت، ضمن اینکه بازنگری در دستورالعمل رفع گره معاملاتی را در دستور کار خواهیم داشت تا نقدشوندگی بهتری را در بازار داشته باشیم. باید کاری کرد که نقدشوندگی افزایش یابد.

وی افزود: نمی‌توان سیاست‌گذاری را معادل دستکاری فرض کرد و اگر مسؤولان بازار ابزارهای لازم را نداشته باشند، چطور می‌توان از آنها انتظار فعالیت داشت. اینکه ما می‌گوییم محدودیت دامنه نوسان موقت است، در چارچوب اقتصاد آزاد است ولی این به معنای رهاسازی نیست.

دهقان‌دهنوی گفت: سازمان بورس برای ایجاد ثبات در بازار و چشم‌انداز درازمدت، از ابزارهای در دست خود استفاده خواهد کرد، ضمن اینکه سیاست‌هایی را اعمال خواهد کرد که در جهت توسعه بازار پیش رود و حتما چشم‌انداز به سمتی است که نقدشوندگی در بازار بالاتر رفته و مقررات تسهیل شود. این در حالی است که سال ۹۹ بیشترین تلاطمات اقتصادی را تجربه کردیم و تحریم‌ها تشدید شد اما یکی از بزرگ‌ترین جهش‌های ارزی و کرونا نیز به آن اضافه شده، ضمن اینکه نرخ سود بین‌بانکی بیشترین نوسانات را داشته است، پس از ناظر بازار نباید انتظار داشت که کنار بنشینند.

وی افزود: تلاش داریم سیاست‌های کوتاه‌مدت کمتر شوند و روندهای سیاستی بلندمدت را رقم بزنیم.

■ در حال یافتن راهکارهایی برای فروش سهام عدالت هستیم

وی افزود: مدت‌هاست که اجازه فروش سهام عدالت سلب شده و تا زمانی که ظرفیت لازم برای فروش سهام عدالت ایجاد نشود، اجازه نخواهیم داشت. به راه‌حل‌هایی فکر می‌کنیم و پیشنهاداتی دریافت شده، از جمله اینکه صندوق‌هایی ایجاد شود تا سهام عدالت متقاضیان فروش در آن قرار گیرد و ۲ دسته یونیت‌دار با بازدهی ثابت و دریافت باقیمانده بازدهی در آنها تعریف شود.

دهقان‌دهنوی گفت: سهام عدالت باید به عنوان یک ثروت برای مردم شکل گیرد و امیدواریم همواره پربازده باشد تا ثروت مردم در قالب سهام حفظ شود.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در گفت‌وگو با «وطن‌امروز»:

مجلس برای ایجاد شفافیت در بازار سرمایه تلاش می‌کند

با توجه به ضرر و زیان قابل توجه بسیاری از سهامداران در بازار سرمایه، «وطن‌امروز» در گفت‌وگو با جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی به علل فراز و فرود بازار سرمایه در یک سال اخیر پرداخت.

قادری درباره علل نوسانات بازار سرمایه گفت: دولت با عرضه نامناسب در بازار موجب شد حباب قیمتی در سهام شرکت‌های بورسی ایجاد شود که در نتیجه قیمت سهام به شکل قابل توجهی افزایش یافت و افزایش تقاضای موجود متناسب با عرضه در بازار سرمایه نبود.

نماینده مجلس شورای اسلامی در ادامه افزود: اعتماد سرمایه‌گذاران نسبت به بازار سرمایه از دست رفته است و به سختی این اعتماد بازخواهد گشت. بازار سرمایه در حال حاضر تقریبا به تعادل خود رسیده، زیرا نرخ ارز نیز روند کاهشی پیدا کرده است و اگر چه امکان رفع تحریم‌ها وجود دارد که در نتیجه موجب افزایش صادرات و سودآوری شرکت‌ها می‌شود اما به دلیل کاهش نرخ ارز، منجر به کاهش قیمت سهام خواهد شد و برآیند این ۲ مؤلفه بیانگر آینده بازار خواهد بود.

وی درباره اقدامات مجلس در راستای حفظ منافع سهامداران بیان کرد: در مجلس تلاش می‌کنیم عدم شفافیت‌ها را در بازار سرمایه از بین ببریم و در جهت شفافیت بازار حرکت کنیم تا موانع پیشرفت بازار سرمایه برداشته شود و از اقداماتی که برای حفظ مصنوعی شاخص کل انجام می‌شود خودداری کنیم.

استاد دانشگاه و کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «وطن‌امروز»:

«دخالت دولت» عامل مهمی در بی‌اعتمادی سهامداران به بازار سرمایه است

استاد دانشگاه و کارشناس بازار سرمایه در تشریح علل نوسانات بازار سرمایه در یک سال اخیر، گفت: یکی از دلایل ریزش بازار، افزایش هیجانی قیمت سهام بود که موجب شکل‌گیری حباب در بازار سرمایه شد و سهامدار عمده، نقش قابل توجهی در این روند ایفا کرد به طوری که سهام‌های دولتی از جمله پالایشگاه‌ها می‌توانستند در زمان مناسب با عرضه منطقی از ایجاد حباب جلوگیری کنند اما این اقدام را انجام ندادند.

مسعود موفقی در ادامه به «وطن امروز» اظهار کرد: یکی دیگر از دلایل این اتفاقات، عدم آموزش سرمایه‌گذاران تازه‌وارد به بورس بود که به صورت مستقیم وارد بازار سرمایه شدند و بدون توجه به ارزش بنیادین شرکت‌ها، اقدام به سرمایه‌گذاری کردند؛ این اقدام موجب شکل‌گیری حباب در ارزش سهام بسیاری از شرکت‌ها شد.

وی افزود: علاوه بر اینها متاسفانه بازارگردانی اشتباه در دوره صعود بازار انجام شد که این شیوه غلط در دوره ریزش بازار نیز تکرار شد. البته تصمیمات غلطی همچون دامنه نامتقارن نوسان و تلاش برای تثبیت مصنوعی شاخص هم به وضعیت حال حاضر دامن زد.

این کارشناس بازار سرمایه درباره اقداماتی که موجب بازگشت اعتماد به بازار سرمایه خواهد شد، بیان کرد: مهم‌ترین مشکل بازار سرمایه بحث حاکمیت شرکتی است که منافع سهامدار خرد در آن رعایت نمی‌شود. بسیاری از شرکت‌ها سودهای خود را مخفی می‌کنند یا صورت‌های مالی خود را تغییر می‌دهند. نظام نرخ‌گذاری در کشور منافعی را عاید سهامدار خرد نمی‌کند و منافع آن تنها عاید دلال و واسطه می‌شود. این موارد از عوامل مهم از بین رفتن اعتماد سرمایه‌گذاران نسبت به بازار سرمایه است.

موفقی همچنین گفت: عامل دیگر ایجاد بی‌اعتمادی در بازار سرمایه این است که سازمان بورس ساختاری نسبتا دولتی دارد. یعنی بسیاری از اعضای این سازمان با انتخاب دولت تعیین می‌شوند. این در حالی است که سازمان بورس باید یک سازمان خودانتظام باشد. برای دولت‌ها عدد شاخص بسیار مهم است و سعی می‌کنند عدد شاخص را کنترل کنند و اجازه تصمیم‌گیری‌های شجاعانه نظیر باز شدن دامنه نوسان یا ... را نمی‌دهند. به عنوان مثال، حدود ۸ ماه است که روند اصلاح در بازار ادامه دارد. این در حالی است که اگر دامنه نوسان باز می‌شد، این روند طی حداکثر ۲ تا ۳ ماه به پایان می‌رسید و بازار به تعادل می‌رسید. این وضعیت و نگاه‌های سیاسی حاکم بر بورس جالب نیست. ما باید از تجربه سایر کشورها در مدیریت بازار سرمایه استفاده کنیم.

وی افزود: نکته بسیار مهم دیگر در این زمینه، لزوم گسترش ابزارهایی مثل اوراق اختیار معامله و اوراق آتی است که امکان معامله در بازار ۲ طرفه را برای همه فراهم می‌کند. در این حوزه هم متاسفانه کار چندانی نشده است. اگر این مهم انجام شود و دامنه نوسان هم باز شود، باعث می‌شود بازار به تعادل برسد. مسؤولان همچنین باید اجازه بدهند نهادهایی مثل صندوق‌ها و سبدگردان‌ها هم توسعه یابند و اینقدر به این نهادهای حرفه‌ای سختگیری نشود. در این صورت اعتماد به بازار سرمایه بتدریج بازمی‌گردد.

یادداشت

بازار سرمایه به کدام سمت می‌رود؟

بازار منتظر اتفاقات سیاسی

زهره مسلمی*: روند شاخص بازار سرمایه حاکی از آن است که حمایت‌های انجام‌شده توسط دولت، تاکنون موثر واقع نشده و از سوی دیگر آینده بورس در اتفاقات سیاسی خلاصه شده است.

شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران از اواخر سال ۹۸ رشد خود را شروع کرد و این روند پرشتاب‌تر در ۵ ماه ابتدایی سال ۹۹ هم ادامه داشت به طوری که این بازار مالی تقریبا ناشناس با اقبال اقشار مختلف جامعه روبه‌رو شد.

در این مقطع شاهد صف‌های طولانی مقابل کارگزاری‌ها برای دریافت کدهای معاملاتی بودیم. روزهای خوب بازار سرمایه تا میانه مردادماه ادامه داشت ولی به بهانه خبر عرضه نشدن پالایش دوم و اختلاف شدید وزارت اقتصاد و وزارت نفت و سیگنال‌هایی توسط کارشناسان اقتصاد مبنی بر اینکه رقم شاخص حبابی است، به ناگاه شاهد افزایش عرضه‌ها و ریزش شدید شاخص پس از ثبت قله ۲ میلیون و ۱۰۰ واحدی بودیم.

پس از آن در یک چشم به هم زدن شاخص کل تغییر روند خود را آغاز کرد و به کانال نزولی وارد شد. پس از این اتفاق، تاکنون متاسفانه سهامداران خرد بسیاری مخصوصا افرادی که در نقطه قله شاخص سهم خریده بودند، ضررهای سنگین ۴۰ تا ۷۰ درصدی را تجربه کردند.

در این فاصله جلسات مکرری هم جهت حمایت از بازار سرمایه توسط سازمان بورس و وزارت اقتصاد برگزار و برخی تصمیمات مقطعی مبنی بر حمایت از سهامداران حقیقی انجام شد ولی سهامداران که اعتماد خود را از دست داده بودند، هر سبزی بازار را فرصت خروج قلمداد کردند و اینگونه روند نزولی بازار با سرعت بالاتری محقق شد.

در نهایت ریزش‌های مکرر شاخص باعث اعتراضات گسترده سهامداران متضرر و حتی تجمع آنها مقابل سازمان بورس شد، این یعنی افرادی که چند ماه پیش با هزار امید و آرزو در مقابل کارگزاری‌ها تجمع کرده بودند، حالا برای اعتراض به کاهش ارزش سرمایه خود راهی سازمان بورس شده بودند.

جرقه این اعتراضات در بهمن‌ماه زده شد و باعث تصمیم کاهش دامنه نوسان توسط سازمان بورس شد. بنابراین سازمان بورس دامنه نوسان را از مثبت و منفی ۵ درصد به مثبت ۶ و منفی ۲ درصد تغییر داد تا مسکنی در جهت محدود کردن ریزش‌های شدید بازار باشد.

این تصمیم صرفا ریزش‌ها را فرسایشی کرد و این اتفاق در مدت زمان بیشتری رخ داد. نقطه ضعف این تصمیم قفل شدن سهم‌ها در صف فروش و از بین رفتن نقدشوندگی بازار سرمایه بود؛ مزیتی که از ارکان مهم هر بازار مالی است.

در حال حاضر همان طور که نمودار اندیکاتور ایچیموکو نشان می‌دهد به نظر شاخص به کف ابرکومو که نقش حمایتی در محدوده یک میلیون و ۲۰۰ هزار واحد دارد واکنش نشان داده و با اخباری از جمله الزام بانک‌ها جهت عدم پرداخت نرخ سودهای بالای ۱۶ درصد از سوی بانک مرکزی و همچنین نتیجه جلسه رئیس سازمان بورس با مدیران عامل هلدینگ‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری که مقرر شد ۲۴ هزار میلیارد تومان اوراق منتشر کنند و سپس با وجه حاصل از فروش اوراق مذکور به خرید سهام از بازار پرداخته و بازار را حمایت کنند، شاهد کندل سبزی پس از ۱۱ کندل قرمز جلسات معاملاتی گذشته بودیم. ولی همچنان شاخص درگیر با مقاومت تنکانسن و کیجونسن است و برای رد شدن از این مقاومت‌ها کار دشواری در پیش دارد و مسلما برای خروج از ابرکومو باید بسیار قوی عمل کند.

اگر بخواهیم این پیش‌بینی را که از نمودار انجام شده، به زبان ساده‌تری بیان کنیم باید گفت درصورت تقاضای بالا برای خرید و وارد شدن پول‌های موجود در خارج از بازار سرمایه، شاخص می‌تواند تغییر روند داده و در کانال صعودی قرار بگیرد که با بررسی مسائل سیاسی و ریسک‌های سیستماتیکی، مانند بحث‌های دیپلماتیک و همچنین انتخابات ریاست‌جمهوری خردادماه، احتمال واکنش‌هایی طی هفته‌های آینده دور از ذهن نخواهد بود.

این نکته را هم نباید فراموش کرد که نمادهای بنیادی همچون شستا، فولاد، وبملت و... طی تصمیم‌های اتخاذشده ماه‌های اخیر حمایت شدند ولی مشکل بازار همچنان سهم‌های شرکت‌های کوچک و متوسط است که در صف‌های فروش قفل هستند.

در گام نخست شاخص باید سقف یک میلیون و ۳۲۰ هزار واحدی را پس بگیرد تا بتوانیم به طور قطعی بگوییم روند نزولی به پایان رسیده و شاهد شروع یک موج جنبشی جدید باشیم.

* کارشناس ارشد بازار سرمایه

در شبکه‌های اجتماعی
@vatanemrooz